

Anti - pestprotocol

Basisschool Frans Postma

Versie schooljaar 2024/2025

Vreedzaam

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma

Inhoudsopgave

- 1. Wat is pesten**
 - 1.1 Oorzaken van pesten

- 2. Preventieve aanpak**
 - 2.1 De kring
 - 2.2 Regels
 - 2.3 Rol van de ouders
 - 2.4 Rol van de leerkrachten
 - 2.5 Rol van de schoolleiding

- 3. Curatieve aanpak**
 - 3.1 De Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA)

- 4. Digitaal pesten**

- 5. Fasegewijze aanpak**
 - 5.1 Afname veiligheidsmonitor
 - 5.2 Preventief programma
 - 5.3 Herstelrecht
 - 5.4 Schorsing en verwijdering

- Bijlage I** **Uitwerking curatieve aanpak**

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma

Voorwoord

Op Basisschool Frans Postma staat een veilige leeromgeving voorop, waarbij ieder kind het recht heeft om zich vrij te voelen en met plezier naar school te komen. Helaas kan pesten een schaduw werpen over deze positieve sfeer. Daarom hebben we dit anti-pestprotocol ontwikkeld: een helder en praktisch document dat ons helpt om pestgedrag effectief aan te pakken en te voorkomen.

In dit protocol beschrijven we o.a. wat pesten is en hoe we samen, als leerlingen, ouders en leerkracht, kunnen bijdragen aan een veilige schoolomgeving. We zetten ons in voor open communicatie en betrokkenheid, zodat iedereen zich gehoord voelt en we samen kunnen werken aan een school waar respect en vriendschap centraal staan. Een plek waar ieder kind zich geaccepteerd en gewaardeerd voelt!

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma

1 Wat is pesten

Pesten vindt overal plaats. Helaas behoort pesten tot gedrag dat door alle tijden en overal op de wereld is terug te vinden. Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- verschil in macht tussen pester en gepeste.

We maken onderscheid tussen pesten en plagen. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten. We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een conflict. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontardt een conflict in een ruzie, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict, maar pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

1.1 Oorzaken van pesten:

- Continu met elkaar de competitie moeten aangaan.
- Een voortdurende strijd om de macht in de groep.
- Als de lesstof te moeilijk is, kan een kind uit gevoel van onmacht gaan pesten (onmacht in sociale situaties) ter compensatiegedrag.
- Verveling
- Een problematische thuissituatie van de pester.
- Een voortdurend gevoelde anonimiteit.

2 Preventieve aanpak om pesten te voorkomen

Zoals hierboven al kort beschreven, wordt pesten gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. De Vreedzame School biedt een tegenwicht. Het programma helpt de klas en school een positieve en sociale gemeenschap te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar en dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap. In het programma wordt ingegaan op de spanning tussen het recht hebben om jezelf te zijn, maar ook de plicht om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht ook heeft. In de lessen wordt expliciet ingegaan op pesten, plagen en wat dan te doen. Zorg voor elkaar staat hierbij centraal. Hierbij willen we een klimaat creëren waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie, een 'inclusief' groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten.

2.1 De kring

Vanuit de Vreedzame School worden de onderwerpen structureel met alle kinderen besproken en ervaringen worden uitgewisseld. Enkele onderwerpen die in relatie staan tot pesten zijn: omgaan met verschillen; benoemen van positieve kanten van medeleerlingen; voorwaarden voor vriendschap; uiten van onvrede; leren benoemen van problemen; regels voor goed omgaan met elkaar. We kijken samen naar de veiligheid in de groep. Is iedereen gericht op het elkaar helpen en ondersteunen? Zijn er subgroepen? Worden de leiders juist gevraagd zich verantwoordelijk te maken voor positieve taken en verantwoordelijkheden?

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma

2.2 Regels

De school heeft een aantal algemene regels, ookwel de grondwet genoemd. Daarnaast stelt elke groep aan het begin van elk schooljaar met elkaar een aantal regels op die het pesten moeten voorkomen.

2.3 Rol van de ouders

Het is heel belangrijk dat de school in een vroegtijdig stadium signalen krijgt van de ouders over pestgedrag. Zowel als het een kind betreft dat gepest wordt als van een kind dat mogelijk pest.

Door snel in te grijpen in de klas kunnen onveilige situaties zoveel mogelijk voorkomen worden en vervelende peestsituaties opgelost. Komt de leerkracht naar het idee van de ouder niet met een passende oplossing, aarzel dan niet en ga naar de schoolleiding of benader de klachtenpersoon.

2.4 Rol van de leerkrachten

Het is belangrijk dat de leerkracht alert is op de signalen van pesten. Scholen zijn er om kinderen kennis en vaardigheden bij te brengen. Pesten is iets wat lang verborgen blijft en waarvan misschien alleen het topje van de ijsberg waarneembaar is. Daarom blijft het belangrijk dat ook kinderen en ouders signalen oppakken en doorgeven aan de leerkracht.

2.5 Rol van de schoolleiding:

De schoolleiding initieert het pestprotocol, bespreekt dit met de diverse geledingen en legt het uiteindelijke resultaat vast in een anti-pestbeleid van de school. Deze is beschikbaar voor alle leerkrachten en ouders en kan via de website gedownload worden. Jaarlijks wordt dit anti-pestprotocol bijgewerkt aan de hand van de praktijk van de school. Ook is het belangrijk dat de schoolleiding nieuw uitgebrachte materialen en artikelen onder de aandacht brengt van docenten en de werkgroep begeleidt bij het pestbeleid in de klas en school. Wanneer nodig, kan de schoolleiding in samenwerking met de medezeggenschapsraad een ouderavond organiseren over pesten.

We zijn als school attent op plaagsituaties en pesten in en rond de school. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan makkelijk overgaan in ruzie of pesten. Als plagen serieus wordt, ondersteunen we de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag. Soms schakelen we een buddy in: een medeleerling die de geplaagde leerling helpt er een einde aan te maken. Ook kunnen we de mediators vragen te helpen. Als het plagen overgaat in pesten, grijpen we snel in.

3. Curatieve aanpak van pesten

Nadat de school geconstateerd heeft dat er gepest wordt, treedt de curatieve aanpak in werking.

De leerkracht kan hierbij gezien worden als een spin in het web. De curatieve aanpak bestaat uit een aantal maatregelen die de leerkracht en de school kan nemen:

- Het gepeste kind duidelijk maken dat zijn probleem gezien en erkend wordt (hulp aan het gepeste kind)
- De pester duidelijk maken dat het pestgedrag onacceptabel is en helpen met het aanbieden van excuses (hulp aan de pester)
- De zwijgende middengroep/ de meelopers en de helpers wijzen op hun rol en de gevolgen hiervan en zo deze groep mobiliseren (hulp aan de middengroep)
- Met de kinderen aanvullende regels maken op de preventieve aanpak om het pesten in de toekomst te voorkomen. De Vreedzame School kan hierbij ingezet worden om het pestprobleem te bespreken in de klas (hulp aan de leerkracht).

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma

- Ouders informeren en betrekken van zowel het gepeste kind als de pester en voorzien van achtergrondinformatie en tips (hulp aan de ouders).

Voor een uitgebreide uitwerking per domein, zie bijlage I.

3.1 de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA)

Met de groep wordt besproken hoe leerlingen elkaar kunnen helpen. Met name populaire leerlingen kunnen belangrijk zijn als 'verdedigers'. Als er meer nodig is hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: **de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA)**. Deze steungroepaanpak wordt bij de meeste anti-pest programma's ingezet en is als zeer effectief gebleken.

De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB-er) en leerlingen. Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig met de gepeste leerling, samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen. In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

- **Gesprek met het gepeste kind.**
De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zijn zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes.
- **Gesprek met de steungroep.**
Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.
- **Tweede gesprek met de gepeste.**
Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.
- **Tweede gesprek met de steungroep.**
Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan.

Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden om er voor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert. Bovenstaande aanpak is door de makers van De Vreedzame School

4. Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een andere vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich mee brengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media.

Het programma bevat lessen die helpen om duidelijke afspraken te maken over digitaal pesten en op een 'sociale' manier online communiceren. De lessen helpen bij het kiezen van afspraken: 'Zo doen we dat hier op school met sociale media!' In essentie is de aanpak bij

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

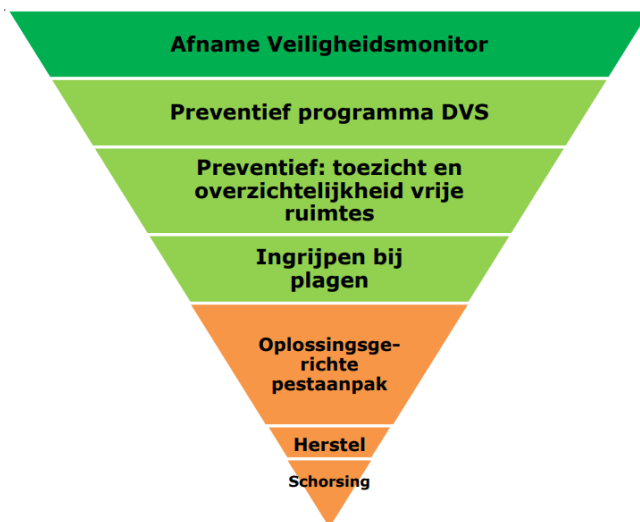
www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma

online-pesten hetzelfde als bij niet online-pesten. In de lessen van De Vreedzame school besteden we vanaf groep 5 geregeld aandacht aan online communiceren.

5. Fasegewijze aanpak

Samenvattend kan gesteld worden dat onze school gebruik maakt van een fasegewijze aanpak. Om de school een veilige plaats voor kinderen te laten zijn, is het nodig bij de aanpak van pesten en ander grensoverschrijdend gedrag, helder te zijn in alle stappen die gezet kunnen worden.

5.1 Afname veiligheidsmonitor

Van de leerkrachten wordt verwacht dat ze jaarlijks de veiligheidsmonitor van de leerlingen in kaart brengen. Nadat de resultaten helder zijn, wordt er nagegaan of er op individueel niveau direct actie nodig is d.m.v. een gesprek met de betreffende leerling. Ook op groepsniveau worden de resultaten besproken. Hierbij moet de nadruk liggen op 'eigenaarschap': wij zijn allemaal verantwoordelijk voor een veilige sfeer in de klas. Er wordt samen nagedacht over wat we kunnen doen om verbetering aan te brengen. Op schoolniveau zal de groep Vreedzame School de resultaten van alle groepen bespreken. Het is van belang dat hierbij ook de directie vertegenwoordigd is. Er worden vergelijkingen gemaakt met vorige resultaten. Is er sprake van een positieve of negatieve ontwikkeling en zo ja, hoe komt dat? Vervolgens worden de resultaten in het schoolteam besproken en kunnen er afspraken gemaakt worden over wat er op schoolniveau beter kan.

5.2 Preventief programma

Met de Vreedzame School wordt een fundament gelegd tegen pestgedrag. Hierbij zijn een aantal zaken noodzakelijk:

- Draag een expliciete sociale en morele norm uit. Dat wat we graag willen zien in de school moet niet alleen zichtbaar zijn, maar het gedrag wat erbij hoort ook. Direct corrigeren van gedrag wat haaks staat op de norm is van groot belang, zowel door alle leerkrachten als ook door de directeur.
- Maak van de klas een gemeenschap. Kinderen moeten 'ertoe doen'.

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma

- Maak ook van de school een gemeenschap. Verbondenheid binnen de school zowel voor de leerlingen, de leerkrachten en de ouders. Zorg ervoor dat iedereen elkaar kent. Alle leerkrachten mogen alle leerlingen aanspreken.
- Investeer in de relatie met de leerlingen. Leerkrachten dienen positief sociaal gedrag voor te leven. De leerkracht dient betrokken te zijn bij de leerling als persoon.
- Zet coöperatieve werkvormen in. Leerlingen moeten aangeleerd krijgen om met elkaar te kunnen samenwerken. Dat gaat niet vanzelf. Door coöperatieve werkvormen leren leerlingen van en met elkaar en werken met iedereen samen. Ook biedt dit gelegenheid voor de leerkracht om te observeren of kleine groepjes te coachen.
- Maak medeleerlingen verantwoordelijk. Medeverantwoordelijk maken heeft invloed op hun gedrag. Dus niet alleen voor hun eigen belang maar ook voor het algemeen belang.
- Bekrachtig gewenst gedrag. Door het gebruik van opstekers de nadruk te leggen op wat goed gaat. Positieve feedback leidt meer tot gedragsverandering bij jonge kinderen.

Regels en afspraken

Het expliciet maken van de regels, dus verwachtingen uitspreken, is een belangrijk onderdeel van goed onderwijs. Welke basisregels hanteren we binnen onze school? Deze regels moeten zichtbaar zijn, zowel in de klas als in de school. Gedrag dat bij bepaalde regels hoort, moet altijd worden aangeleerd. Dit doe je door te oefenen met de hele klas. Ook het modelgedrag van de leerkracht doet ertoe. Leerlingen die het goed doen een opstecker geven en leerlingen die zich niet aan de regels houden, aanspreken.

Ingrijpen bij pesten:

Allereerst moeten kinderen leren hoe ze zelf een rol kunnen spelen in het stoppen van pesten. Ze moeten het gevoel krijgen dat ze iets kunnen doen om een gepest kind te helpen. Hierbij gaat het om kleine acties zoals bij het gepeste kind gaan staan, een gebaar maken, een kind troosten, een leerkracht halen en te weten dat dit geen klikken is.

5.3 Herstelrecht

Ter bescherming van de gepeste leerling zal de school nadat alle pogingen, inclusief externe hulp geen resultaat hebben gehad, moeten denken aan schorsing of verwijdering. Om die reden kan het zinvol zijn om voordat de laatste fase van schorsing of verwijdering wordt ingegaan, de betrokkenen een laatste kans te geven om de situatie te herstellen. Hierbij kan de methodiek Herstelrecht gebruikt worden. De betrokkenen komen dan bij elkaar met als doel de schade van de relatie te herstellen. Naast de pester en het gepeste kind worden bij voorkeur ook anderen zoals familie bij het gesprek betrokken. Een voorwaarde voor een herstelgesprek is uiteraard dat de pester verantwoordelijkheid neemt voor het aangedane leed en dat deze bereid is excuses te maken.

5.4 Schorsing en verwijdering

De school kan ter beveiliging van leerlingen in het uiterste geval en na zorgvuldige afweging gebruik maken van de mogelijkheid van schorsing en verwijdering. Dit staat opgenomen in het veiligheidsprotocol van de school. De school beschrijft hierin op welke wijze zij werkt aan het bevorderen van de sociale veiligheid van de leerlingen.

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma

Bijlage I Uitwerking curatieve aanpak

1. Hulp aan de pester

Hulp aan de pester is nodig. Pesters doen zich sterker voor dan hun klasgenoten en stellen zich daarboven. Ze kunnen agressief zijn en neigen vaak tot agressieve reacties in verschillende situaties. Ze kunnen hun slachtoffers tyranniseren, klasgenoten opdracht geven het gepeste kind te pesten of dat zelf doen.

Hulp kan bestaan uit:

- probleemoplossende gesprekken.
- een rollenspel en andere spelvormen.
- een gesprek met de ouders.
- training in sociale vaardigheden.
- een bestraffend gesprek.
- En als laatste middel: schorsing of verwijdering.

Probleemoplossende gesprekken.

Als er gepest wordt, voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de pester om de oorzaak van het pestgedrag bloot te leggen. Dit is nodig om tot de juiste hulp te komen. De leerkracht heeft hierbij een aantal mogelijke achtergronden van het pestgedrag in gedachten:

- het niet aangeleerd hebben van waarden en normen op het gebied van respect.
- ouders corrigeren agressief gedrag niet.
- zelf gepest zijn.
- problemen van sociaal emotionele aard.
- weinig aandacht van de ouders.
- slecht voorbeeld van ouders of andere volwassenen.
- slecht voorbeeld van leerkrachten.
- blootstelling aan geweld op tv of in computerspelletje.
- lichamelijke bestraffing door de ouders.

Is de oorzaak enigszins duidelijk, dan probeert de leerkracht vervolgens de gevoeligheid van de pester voor wat hij met het gepeste kind uithaalt te vergroten. Dit kan op verschillende manieren en gebeurt meestal in groepsverband.

Rollenspel en andere spelvormen.

Rollenspelen, opdrachten uitwerken rondom het ontstaan van vriendschappen en aanverwante onderwerpen kunnen uitgediept worden. Bij een rollenspel kan de leerkracht bijvoorbeeld de pester laten ervaren hoe het is om buitengesloten te worden. In een rollenspel kan een pester duidelijk gemaakt worden wat zijn/haar gedrag teweegbrengt.

Tevens kan de leerkracht afspraken maken met de pester over gedragsverandering. Aan het einde van elke week kan de naleving van deze afspraken in een sociaal emotionele kring aan de orde komen.

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma

Gesprek met de ouders.

Indien pestgedrag van een kind regelmatig voorkomt, is het tijd om een gesprek met de ouders van de pester aan te gaan. Soms veranderen pesters hun gedrag niet en blijven ze een bron van onveiligheid voor klasgenoten. De ouders moet dan respectvol, maar duidelijk worden verteld wat hun kind anderen aandoet. Hun medewerking wordt gevraagd om aan het probleem een eind te maken. Het pestgedrag is niet als een niemendal af te doen, want de school heeft al regelmatig moeite gedaan om het pestgedrag op te lossen. Er kan een reden zijn om het gesprek met de ouders niet onmiddellijk aan te gaan, namelijk bescherming van de pester tegen mogelijke sancties door de ouders.

Training in sociale vaardigheden.

Deze training wordt ingezet indien de school denkt dat dit de pester kan helpen en de maatregelen die tot dan toe genomen zijn onvoldoende geholpen hebben. De school schakelt dan in overleg met de ouders Jeugdzorg in. Deze biedt diverse cursussen aan. Zie www.pestten.net

Schorsing/verwijdering

Schorsing kan een uiterste redmiddel zijn om een leerling duidelijk te maken dat zijn/haar gedrag onacceptabel is. Dit zal pas gebeuren nadat andere methoden onvoldoende resultaat hebben opgeleverd. Verwijdering zal plaatshebben als het kind op geen enkele manier vatbaar blijkt voor gedragsverandering en het pesten teveel negatieve invloed heeft op de groep. Denk hierbij bijvoorbeeld aan geestelijke + lichamelijke mishandeling.

2. Hulp aan het gepeste kind

Tips voor kinderen die gepest worden:

- Het is belangrijk te weten dat er nooit een reden mag zijn om jou te pesten. Iedereen heeft het recht om zichzelf te zijn.
- Ga er mee naar je leerkracht of naar iemand die je vertrouwt,
- Vertel het aan je ouders.
- Als je er op school niet uitkomt, vraag dan je ouders om hulp.
- Bedenk voor jezelf een leuke sport of hobby waardoor je andere kinderen tegenkomt. De kans is groot dat je het daar naar je zin hebt en je weer wat zelfvertrouwen krijgt.

Methoden die de school toepast om pesten te beëindigen zijn:

- sociaal emotionele kring.
- individuele gesprekken met het kind.
- gesprekken met de ouders.
- rollenspel.
- sociale vaardigheidstraining.

Sociaal emotionele kring.

Zie 2.1 bij de preventieve aanpak

Individuele gesprekken met het kind.

Hierin probeert de leerkracht te achterhalen wat de pestgeschiedenis is:

- Wanneer en door wie wordt het kind gepest?
- Wat is de reactie van het kind hierop?
- Wat is de reactie van de groep?
- Worden de signalen door de leerkracht opgemerkt?

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma

Vervolgens maakt de leerkracht met het kind afspraken over direct melden van pesten aan de leerkracht. De leerkracht zal het pesten in de klas behandelen aan de hand van de al genoemde methoden. Tevens zal de leerkracht de pester aanspreken op zijn/haar gedrag.

Gesprekken met de ouders

Indien het kind regelmatig gepest wordt neemt de school contact op met de ouders van het kind en vindt er een gesprek plaats met de leerkracht. We zullen proberen samen te achterhalen wat de oorzaak kan zijn van het pesten, hoe het kind reageert op het pesten, of de ouders signalen hebben ontvangen van gepest worden, welke maatregelen de school tot nu toe genomen heeft, welke tips ouders zouden kunnen toepassen om hun kind te helpen.

3. De zwijgende middengroep/meelopers

De zwijgende middengroep bestaat uit vijf subgroepen:

1. leerlingen die mee pesten uit angst.
2. leerlingen die mee pesten uit berekening.
3. leerlingen die niet mee pesten, maar die ook geen duidelijk stelling (durven) nemen.
4. de enkeling die niet ziet dat er wordt gepest
5. de enkeling met een hoge status in de klas of groep, naar wie - ook door de pesters - wordt geluisterd.

Niets doen aan pesten op school, heeft ook negatieve gevolgen voor de zwijgende middengroep. Hierdoor ontstaan meelopers, opportunisten en zich schuldig voelende kinderen. Leerlingen die dit meemaken kunnen daaruit ten onrechte concluderen dat er in elke groep slachtoffers (nodig) zijn; dat je (soms) moet meehuilen met de wolven in het bos; dat je bij een geconstateerde gewelddaad beter je mond kunt houden en in ieder geval niet duidelijk stelling moet nemen; dat je de vuile was niet buiten mag hangen; dat je jouw agressie mag omzetten in geweld tegen een mindere in de sociale rangorde; of dat aan pesten of geweld toch niets te doen is.

Door middel van gesprekken met kinderen die gepest worden en zij die pesten, komen we erachter welke kinderen de zwijgende middengroep vormen. Als je weet wie het zijn kun je ze mobiliseren: actie ondernemen om hun gedrag te veranderen. Als er veel gepest wordt in een groep gaat de sfeer achteruit en is het zelden leuk en gezellig. Hoe langer het pesten duurt hoe slechter de sfeer wordt. Daarom is het belangrijk dat de zwijgende middengroep daarin ook zijn verantwoordelijkheid neemt.

Door middel van een gesprek bespreekt de leerkracht de volgende vraag met deze groep; heb je als zwijgende middengroep ook schuld aan het pestgedrag van enkelingen?

Je leert de kinderen zich ervan bewust te worden wat hun gedrag teweeg brengt en verantwoordelijkheid te gaan nemen voor hun gedrag.

Je leert ze hun negatieve betrokkenheid om te zetten in positieve handelingen.

Mogelijke stappen:

- bewustwording; schuldvraag en het leren inleven in posities van anderen (hoe concreter, hoe beter)!
- tutoren; kinderen leren samenwerken vanuit verschillende rollen
- rollenspel; in het rollenspel komt de rol van de zwijgende middengroep duidelijk naar voren. Kinderen leren zich inleven in posities van anderen en leren het negatieve gedrag te benoemen. Daarna oefenen zij met het gewenste gedrag, bijvoorbeeld: een pester aanspreken op het pesten, (durf te roepen "houd er mee

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma

- op dat is gemeen”), de leerkracht vertellen dat er gepest wordt, het opnemen voor het gepeste kind.
- maak met de klas “Een plan voor een fijne groep”.
4. Hulp aan de leerkrachten

Het pestprotocol biedt de leerkracht handvatten bij het aanpakken van pestproblemen in de groep. Alle hierboven geschetste methoden staan ter beschikking van de leerkrachten inclusief handleiding. Er is op de school literatuur beschikbaar over dit onderwerp en er zijn sites op internet op te vragen. De leerkrachten kunnen te allen tijde beroep doen op hun collega's en de schoolleiding bij pestproblemen in hun klas.

5. Hulp aan de ouders

Tips voor ouders van een kind dat pest

- Neem het probleem serieus
- Realiseert u zich dat elk kind een pester kan worden
- Praat met uw kind en bedenk dat een pester steeds zal proberen zijn haar foute gedrag te minimaliseren. Stel directe vragen: Wat doe jij? Wat gebeurt er dan? Waarom doe je dat? Hoe voel je je daarna?
- Neem contact op met de school en blijf in contact. Laat aan uw kind en de school merken dat u dit probleem en de oplossing samen met de school serieus neemt
- Maak uw kind zeer duidelijk dat u dit gedrag niet tolereert en geef aan wat voor gevolgen pesten heeft voor de slachtoffers
- Beloon uw kind voor positief gedrag
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een teamsport
- Bedenk dat het veelvuldig kijken naar gewelddadige video's, videogames en televisieprogramma's het gedrag van uw kind negatief kan beïnvloeden. Stel samen met uw kind een kijk- of speelwijzer op

Tips voor ouders van kinderen die gepest worden

- Neem het probleem serieus.
- Moedig uw kind aan te praten over pesten.
- Stel directe vragen:
 - Wie plaagt er?
 - Wat gebeurt er?
 - Waar gebeurt het?
 - Wanneer gebeurt het?
- Vraag uw kind hoe zij/hij geprobeerd heeft het pesten te stoppen.
- Help uw kind met het bedenken van mogelijke oplossingen.
- Praat veel met u kind om er achter te komen welke positie het inneemt in de klas.
- Laat deze gesprekken in een ontspannen sfeer plaatsvinden.
- Kan uw kind moeilijk praten, laat hem/haar een dagboekje bijhouden.
- Zeg in ieder geval nooit dat het “eigen schuld” is als uw kind gepest wordt.
- Stel waar nodig een sociale vaardigheidstraining voor (zie....).
- Ga niet zelf met de pester(s) of hun ouders in gesprek, behalve als het in een heel vroegstadium is.
- Neem als ouder op positieve wijze contact op met de school in samenspraak met uw kind.
- Geef het kind het gevoel dat je als ouders achter hem of haar blijft staan.

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma

- Houd de communicatie open, blijf over het pesten praten met uw kind op een positieve manier (niet vragen: en wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd).
- Stimuleer uw kind tot het doen van een sport, zodat het kan uitblinken in een spel of motorische vaardigheid.

•

Tips voor overige ouders

- Neem het probleem serieus: het kan ook uw kind overkomen.
- Praat met uw kind over school, over de relaties in de klas en over wat de leerkracht doet en moedig het kind aan te praten over het pesten in de klas. Onderzoek of jouw kind behoort bij de zwijgende middengroep.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Neem tijdig contact op met de school als je erachter komt dat er gepest wordt in de klas.

Basisschool Frans Postma

Merwedestraat 16

6413 VV Heerlen

045-572 09 94

info.abbsfranspostma@movare.nl

www.bsfranspostma.nl

www.facebook.com/bsfranspostma